

**Lettische Wochenzeitung
LATVIJA**

Nr. 4 (1011) 27. Januar 1962

Herausgeber: Lettische Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland e. V.
(Lettisches Zentralkomitee).

Redaktion: (24b) Eutin/Holst.,
Ferd.-Tönnies-Str. 11.

Druck: A. Ozolins Buchdruckerei,
(24b) Eutin/Holst.

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

AKADEMISKA BIBLIOTEKA
dib.
1524.g.

Nr. 4 (1011)

Sestdien, 1962. g. 27. janvāri

Izdevējs: Latviesu centrais komiteja Vācijā Galvenais redaktors Oskars Kalējs. Apgāds un redakcija: (24b) Eutin/Holst.

Ferd.-Tönnies-Str. 11,
Deutschland. Tālr. 2470.

Redaktori: Anglijā — A. Liepiņa, 50 Taybridge Road, London.
S. W. 11, tālr. BAT 6370.

Zviedrijā — Jānis Rudzītis, Byggmaestareg, I. C. Uppsala
Tālr. 44424, Postgiro 101907

Ko pagājušā gadā Vācijā visvairāk lasīja

MAZĀKS NOIETS DAĻLITERĀTURĀI, BET LIELĀKS TEHNISKAJĀM UN ZINĀTNISKAJĀM GRĀMATĀM

Vācijas lielākie laikraksti katru gadu janvārā sākumā apstrādā ziņas par grāmatu tirgu un tad izloda skaitļus par grāmatu noietu. Visumā Rietumvācijas apgādi un grāmatu tirgotāji ar pagājušā gada apgrozījumiem ir apmierināti. Mazliet samazinājies gan daiļliteratūras grāmatu noiets, bet vairāk pārdotas tehniskās un zinātniskās grāmatas. Pagājušā gadā gan neviena grāmata nav izrāvusies tālu citām priekšā, kuŗu varētu saukt par 1961. g. grāmatu, vai kā amerikāņi mēdz saukt „bestselleru.“

Pastaigā pa dažu Vācijas lielāko pilsētu grāmatnīcām vācu žurnālisti noskaidrojuši pircēju dažādo gaumi. Mīnchenē, kur iedzīvotāju skaits pārsniedza miljonu jau pirms diviem gadiem, visvairāk pieprasīta Lēndorfa Austrumprūsijas dienasgrāmata, Uves Jonsona Trešā grāmata par Achimu, Pertnera — Pirms romieši nāca, Grasa — Kaķis un pele, Bachmannes — Trīdesmitais gads, Lampeduza — Sirēna un Le Forta Svešais bērns. Starp šim 12 vislabāk ejošajām grāmatām četras ir tulkojumi. Par Lampedužas stāstu grāmatu Sirēna latviešu interese var būt lielāka tādēļ, ka autora, kuŗš mira nesen, sieva ir dzimusi Latvijā. Kā redzams 12 izcilo vidū ir arī pagājušā gada Nobela prēmijas literatūrā saņēmjā jugoslava Ivo Andriča romāns Vezīre un konsuls.

Freiburgā pirmajā vietā izvirzījās divas grāmatas: Hanša Lēndorfa Austrumprūsijas dienasgrāmata un Pētera Bamma Pie gaismas krastiem. Štutgartē bez Bamma Pie gaismas krastiem un Lēndorfa grāmatas, labi pirktas arī abas Andriča grāmatas Vezīre un konsuls un Tilts pār Drīnu. Keļnē tālu priekšā citām iz-

mas krastiem un Uves Jonsona Trešā grāmata par Achimu, Ingeborges Bachmanes Trīdesmitais gads u.c. grāmatas. Berlīnē pagājušā gadā ļoti maz pieprasīti vācu klasiku darbi.

Hamburgā, kas ir Rietumvācijas vislielākā pilsēta, visām citām priekšā izrāvusies Lēndorfa Austrumprūsijas dienasgrāmata, tad Bella stāstu grāmata, Bamma, Andriča, Leonhardta romāni un Annes Galones Nesavaldāmā Angelika.

Visā Rietumvācijā pagājušā gadā visvairāk pieprasītas grāmatas bijušas: Bamma Pie gaismas krastiem, Lēndorfa Austrumprūsijas dienasgrāmata, Bella — Stāsti — Raidāmlugas — Sacerējumi, Andriča — Vezīre un konsuls, Leonhardta — X reiz Vācija, Keslera — Dienasgrāmatas, Jonsona — Trešā grāmata par Achimu, Pertnera — Pirms romieši nāca, Grasa — Kaķis un pele, Bachmannes — Trīdesmitais gads, Lampeduza — Sirēna un Le Forta Svešais bērns. Starp šim 12 vislabāk ejošajām grāmatām četras ir tulkojumi. Par Lampedužas stāstu grāmatu Sirēna latviešu interese var būt lielāka tādēļ, ka autora, kuŗš mira nesen, sieva ir dzimusi Latvijā. Kā redzams 12 izcilo vidū ir arī pagājušā gada Nobela prēmijas literatūrā saņēmjā jugoslava Ivo Andriča romāns Vezīre un konsuls.

Dārgos, biezos romānus vācieši pagājušā gadā pinkuši mazāk un starp

Uz dzimteni tiesības katram

NO AVIŽNIEKA PIEZĪMJU BLOKA

Alvis Vitrupe

Lasītāja vēstulē laikrakstā LATVIJA mūsu kādreizējais Latvijas līdzpilsonis Harijs Štamers jautā trimdas zemēs dzīvojošajiem latviešiem, vai baltvāciem ir tiesības uz veco dzimteni. Vispirms gribas jautājam aizrādīt, ka pats jautājums aplami formulēts: nav un nevar būt kaut kādas „vecās dzimtenes“, jo katram cilvēkam dzimtene ir tikai viena — tā, kuŗā audzis, kuŗā lēvu tēvi dzīvojuši. Visas citas zemes, lai cik mīlas un tuvas tās būtu, var būt tikai dzīves vietas, kaut pastāvīgās dzīves vietas; var būt valstis, kuŗām piederīgs ne vien kā lojāls, bet pat kā pārliecināts pavalstnieks. Varētu lietot vēl citus apzīmējumus, bet manuprāt nav pareizi šādu zemi saukt par dzimteni. Mazākais latviešu uzverē un pasaules skatījumā. Un tā kā dzimtene var būt tikai viena, tad nevar runāt par veco dzimteni, jo nekādas jaunās nav.

Tā kā vēstules rakstītājs paceltajā jautājumā vēlas dzirdēt latviešu trimdas sabiedrības domas un redakcija tematū pasniegusi ieskatu izmaiņai, lai man atļauts izteikt arī savas domas, kaut tās tikai subjektīvas un nekādā gadījumā nevar paust visas latviešu sabiedrības pārliecību, jo tādādas iegūšanai būtu nepieciešama speciāla aptauja. Paceltais jautājums tomēr ne vien interesants, bet pat nopietns un nozīmīgs, kādēļ patiešām laiks par to reiz padebatēt domu dzirdēšanai un eventuāli skaidrības iegūšanai.

ciju, kad sarkano ordas par jaunu ielauzās Latvijā un kļuva skaidrs, ka tur arī paliks? Ja domājam, ka mums šo soli neviens nevar pārņemt, tad nedrīkstam arī baltvāciem pārņemt gandrīz līdzīgo rīcību. Tie, kas spēj objektīvi atcerēties un bez nevēlamiem aizspriedumiem spriest, vēl šodien varēs apliecināt, ka neskaitāmi baltvāci toreiz no Latvijas aizbrauca negribīgi un asarām acīs, kas šodien domās tāpat tiecas pēc bērniības zemes un ilgojas pēc patiesajām mājām kā mēs. Dzimtenei reiz nu piekrit vārds neizsakāms un maģisks spēks. Negribu noliegt, bija arī sajūsmīnāti Hitlera ideju piekritēji, kas ar prieku un pat sajūsmu sekoja aicinājumam uz Vāciju un vieglu sirdi pameta Latviju. Daļa šo sajūsmīnāto savu prieku samaksāja ar dzīvību jau nepilnus divus gadus vēlāk, kad vācu armija padzina sarkanos barbarus no Latvijas, daļa līdzīgu maksu deva vēlāk, kad frontē asiņoja arī jau latviešu kaŗavīri, ar kuŗiem tie nu kopēji cīnījās pret kopējo ienaidnieku. Bet vairumos dzīvē palikušo šodien domā citādi, jo piedzīvoja Vācijā tikai vilšanās, būdami tur tikai „tautas vācieši“ un reizē ar to netieši atrazdamies zemākas vērtības pakāpē par „valsts vāciešiem“. Arī šī grupa tagad tikpat labprāt atrastos kādreiz nopeltajā Latvijā kā tie, kas aizbrauca salauzti sirdi un asarām acīs. Vai būtu jāšaubās, ka šie baltvāci būtu lojāli Latvijas pilsoņi? Vai ir pamats šādām šaubām?

Rakstu krājums Ceļi

JAUNI PETIJUMI UN PUBLICĒJUMI LATVIEŠU FILOLOĢIJĀ

Akadēmiskās valodnieku organizācijas Ramaves apgāds laidis klajā rakstu krājumu Ceļi 10. sējumu. Tas iespiests Lundā, 1961. g. Neatkarīgajā Latvijā bija publicēti jau 9 sējumi ar daudz nozīmīgiem rakstiem par latviešu valodu, tautsadziesmām, rakstniecību un etnografijas jautājumiem, bija sagatavots arī 10. sējums, bet tā iespēšana nevarēja vairs notikt krievu okupācijas dēļ. Lundā izdotajā 10. sējumā, kas ir Ceļu sērijas tiešs turpinājums, iespiests Veltas Rūķes raksts Turpmākie uzdevumi latviešu valodas pētīšanā, kam seko pāris latviešu izloksņu materiālu publicējumi: netaika Reiņa Latvijas ziņas par Kēču pagasta izloksni un Vēcauces izloksnes sintakses materiāli, kurus sniegusi Velta Zante. Latviešu tautsadziesmu problēmas skār trīs raksti: Dr. A. Gāters aplūkojis noteiktā un nenoteiktā adjektīva lietošanu mūsu dainās, Velta Rūķe sniegusi Piezīmi par tautsadziesmu sintaksi, bet Dr. Jēgers publicējis rakstu Vecākais latviešu tautsadziesmu tulkojums čehu valodā. Latviešu mitoloģijas nozarē ir Andr. Johansona pētījums Kristofs Harders un latviešu tautas ticējumi. Par vecākajiem latviešu autoriem rakstījis K. Draviņš (isa piezīme par J. Manceļa Desmit sarunu faksimilizdevumu un pētījums par Kristofera Firekera manuskriptu par latviešu skaņu izrunu).

Jaunāku laiku latviešu literatūras nozarē kādas Raiņa vēstules publicējums (līdz ar faksimilu). Tā 1913. g. rakstīta Valdemāram Dambergam, kad Rainis pats bijis Cīrihē; vēstulī publicējusi netaika dzīves biedre. Pēdējais sējuma raksts ir no kaŗa beigu posmā bojā gājušā doc. Plukša atstātiem doktora disertācijas materiāliem (vācu valodā) — Rūd. Blumaņa stāsta Vēzāle un P. Rozeģera Gidel, der Verschenkte salīdzinājums, patiesībā plašāka pētījuma rezultātu kopavilkums. 56 lappuses biežā krājuma cena 12 zviedru kronas.

K. Dr.